

Respons

Kirgisistan: Voldtekt og generell vold

Problemstilling/spørsmål:

- Har Landinfo informasjon om hvorvidt kvinner utsettes for voldtekt fra politiet?
- Vil en politimann i så fall i slike tilfeller kunne anmeldes?
- Er vold mot kvinner generelt utbredt i Kirgisistan?

Landinfo var på tjenestereise til Bisjkek og Osj i april/mai 2007 og i november 2008, og tok under begge reiser opp problematikken vedrørende kvinner og vold. Blant annet ble spørsmålet om hvorvidt kvinner blir utsatt for politivoldtekt ved eventuell pågripelse tatt opp. I tillegg har Landinfo gjennomgått flere menneskerettighetsrapporter for å finne ytterligere informasjon om forholdet.

Politiet og eventuell voldtekt

En representant for en menneskerettighetsorganisasjon i Bisjkek uttalte i 2007 at de kjente til én sak hvor en kvinne skal ha blitt voldtatt på politistasjonen. Denne episoden skjedde i 2004 og politimannen ble anmeldt. Menneskerettighetsorganisasjonen kjente ikke til ytterligere tilfeller og mente at det absolutt ikke er vanlig at kvinner blir voldtatt av politiet ved eventuelle pågripelser. Organisasjonen mente videre at de ville kjent til det dersom det hadde vært noe politiet vanligvis gjør seg skyldig i.

Landinfo hadde møte med en kvinnelig forsker under reisen til Bisjkek og Osj i november 2008. Forskeren har tidligere jobbet med prosjekter knyttet til kvinner og seksuell utnyttning. Hun har intervjuet en rekke kvinner som har vært ofre for trafficking og forsøkte å finne ut årsaken til at disse kvinnene endte oppi en slik situasjon. Hun kjente til et tilfelle hvor et traffickingoffer ble neddøpet og voldtatt. Forskeren opplyste at politiet ikke er opplært til å håndtere traffickingsaker og at det ikke er opprettet egne enheter innen politiet for denne typen saker. Forskeren opplyste overfor Landinfo at hun aldri hadde hørt om saker hvor kvinner var blitt voldtatt av politimenn, men hun kjente til tilfeller der politiet har tatt med seg prostituerte på politistasjonen og unnlatt å betale dem for sine tjenester.

Kyrgyz Weekly viser til ett tilfelle hvor en kvinne har påberopt voldtekt i forbindelse med fengsling pga. tyveri (Kyrgyz Weekly 2007).

Respons **Kirgisistan: Voldtekt og generell vold**

Anmeldelser

Voldtekt, inkludert voldtekt innenfor ekteskapet er forbudt ifølge kirgisisk straffelov. Antallet registrerte voldtekter har økt i senere år, men det er ikke klart om det er flere enn tidligere som anmelder voldtekt eller om det er det reelle antallet som øker. I løpet av 2007 ble 259 tilfeller av voldtekt registrert hvorav 235 endte opp med domfellelser. NGOer i Kirgisistan mener at det reelle antallet voldtekter er 10 ganger så stort (US Department of State 2008).

En representant for en menneskerettighetsorganisasjon opplyste overfor Landinfo i 2008 at rettssikkerhet for folk er dårlig, og forklarte dette med at det er vanskelig å henvise befolkningen til å ta kontakt med politiet ved eventuelle overgrep. Svært få tør å ta kontakt med politiet for å anmelde et forhold. Politiet driver utstrakt bruk av vold for å få folk til å tilstå kriminelle forhold kun for å få avsluttet en sak, og det rapporteres om bruk av tortur i avhørssituasjonen (US Department of State 2008 og RFE/RL 2007) Befolkningen er imidlertid ikke redd for å ta kontakt med en menneskerettighetsorganisasjon ved overgrep. Kirgisistan har flere velfungerende menneskerettighetsorganisasjoner. Flere av disse fører saker for rettsapparatet. En kvinneorganisasjon opplyste eksempelvis overfor utlendingsmyndighetene i 2004 at organisasjonen har egne advokater som fører saker om voldtekt for rettsapparatet.

Det kan være mulig å få hjelp fra en dommer for å få en rettferdig rettergang, men politiet bistår ikke. Ofte arrangerer politiet arrestasjoner for at de som blir arrestert skal betale seg ut av situasjonen. Politiet ser på enhver borger som et mål for utpressing, men at menn er langt mer utsatt for dette enn kvinner (informasjon fra menneskerettighetsorganisasjon i november 2008).

Unnlattelse av å anmelde voldsepisoder og voldtekt blir bekreftet i en rapport fra Freedom House. Det vises til kulturelle forhold og politiets apati som gjør at personer som er utsatt for vold vegrer seg for å anmelde forholdet (Freedom House 2008).

Den kvinnelige forskeren som Landinfo intervjuet i 2008 opplyste videre at en politimann kan anmeldes hvis han har forbrutt seg og voldtatt en kvinne. Hun mente at det har ingenting å si om voldtektsmannen er en politimann og viste til at voldtekt er en alvorlig forbrytelse og at det vil bli en stor sak. Alt avhenger imidlertid av om en jente vil gjøre noe med saken og anmelde forholdet hos det lokale politiet. Hun mente imidlertid at mange ikke vil gå videre med forholdet, men at dette avhenger av kvinnens familie.

Vold i hjemmet

Utlendingsmyndighetene tok opp temaet vold i hjemmet under delegasjonsreisen i 2004 under møte med en representant for en FN-organisasjon og under møte med en kvinneorganisasjon som driver rettshjelp overfor kvinner på landsbygda. Kvinneorganisasjonen opplyste at voldtekt i hjemmet blir ikke anmeldt siden det er et tabubelagt tema. Også representanten for FN-organisasjonen opplyste at vold i hjemmet er utbredt, men at det er et tabubelagt tema som det snakkes lite om.

Ifølge US Department of State utgjør vold i hjemmet mellom 40 og 60 % av alle forbrytelser som begås mot kvinner. Mange overgrep mot kvinner rapporteres ikke grunnet psykologisk press, kulturelle forhold og apati hos politiet. 300 tilfeller av overgrep mot kvinner ble rapportert i løpet av 2007. Majoriteten av disse endte opp i rettsapparatet. Mange lokale NGOer sørget for støtte til ofre for vold i hjemmet; juridisk og psykologisk assistanse. (US

Respons Kirgisistan: Voldtekt og generell vold

Department of State 2008). Dette er opplysninger som Landinfo har fått bekreftet på tjenestereise til området.

Spørsmålet om vold i hjemmet ble videre tatt opp med den tidligere nevnte forskeren i november 2008. Hun opplyste at vold i hjemmet er utbredt i det tradisjonelle og muslimske samfunnet i Kirgisistan og mente at dette skyldes både kultur og religion. Hun opplyste at religionen har blitt synligere i det kirgisiske samfunnet, særlig i sør. Dette var også gjengs oppfatning blant et flertall av de øvrige kildene Landinfo snakket med. Forskeren viste til at samfunnet er svært tradisjonelt og at det fordres høy moral. Samtidig understreket hun at det er ingen tilbakegang i antallet kvinner som utsettes for trafficking. Det er få kvinner som anmelder vold i hjemmet. Kvinner som mishandles av sine ektemenn vegrer seg mot å anmelde forholdet til politiet, ifølge forskeren.

En respons er et svar på konkrete spørsmål og problemstillinger som saksbehandlere i utlendingsforvaltningen har stilt Landinfo. Responser er ikke ment å være utfyllende redegjørelser for et tema eller et spørsmål, men skal gi svar på de konkrete spørsmålene som er stilt, og ellers inneholde det som til enhver tid trengs av bakgrunnsinformasjon.

Referanser

Skriftlige kilder:

- Freedom House (2008). *Freedom in the World – Kyrgyzstan (2008)*. Washington, DC: Freedom House. Tilgjengelig fra <http://www.freedomhouse.org/template.cfm?page=22&year=2008&country=7427> [lastet ned 16. februar 2009]
- Kyrgyz Weekly (28. mai 2007). Amnesty International voices concern over human right situation in Kyrgyzstan. *Kyrgyz Weekly*. Tilgjengelig fra <http://eng.24.kg/community/2007/05/28/2255.html> [lastet ned 16. februar 2009]
- Radio Free Europe (23. august 2007). Kyrgyzstan: Rights Groups sound Alarm over Torture Deaths. *Radio Free Europe/RFE*. Tilgjengelig fra: <http://www.rferl.org/content/article/1078309.html> [lastet ned 16. februar 2009]
- US Department of State (2008, 11. mars). *Country Report on Human Rights Practices. Kyrgyz Republic*. Washington, DC: US Department of State. Tilgjengelig fra: <http://www.state.gov/g/drl/rls/hrrpt/2007/100616.htm> [lastet ned 16. februar 2009]

Muntlige kilder:

- Representanter for menneskerettighetsorganisasjoner og forskningsinstitusjoner. Intervjuer i Kirgisistan i 2004, april/mai 2007 og november 2008.

Respons Kirgisistan: Voldtekt og generell vold